

45. PLANINARSKA ŠKOLA

vas vodi na 3-dnevni planinarski izlet („maturalac“) na otoke

CRES i LOŠINJ

28.- 30. svibanj 2022.

PROGRAM PL. IZLETA:

1.dan - SUBOTA 28.05.2022. – otok CRES – sv. Bartolomej i vrh SIS

Okupljanje sudionika u 5:45 na južnom parkiralištu kod Gradskog Poglavarstva (Trg Stjepana Zdeslava Turića 1). Bus polazi u 6:00. Smjer vožnje autoputom je Zagreb – Ravna gora (odmorište) - izlaz Oštrovica – most kopno/Krk – trajektna luka Valbiska. Ukrcaj na trajekt koji isplovljava u 9,15. Dolazak na otok Cres u trajektnu luku Merag.

Hodnja 1: trajektna luka – selo Merag – Meraška jama – **vidikovac Sv. Bartolomej (314m)** sa ruševinom crkvice – grad Cres, cca 2,5 sata laganog hoda. U Cresu ćemo napraviti odmor i veću pauzu. Nakon toga se vozimo do prijevoja Križići (najuži dio otoka) i od tuda krećemo na Hodnju 2 : Križići – uspon na **vrh Sis (639m/nv)** i spust natrag na prijevoj (cca 2 sata). Sis je drugi po visini vrh otoka Cresa.

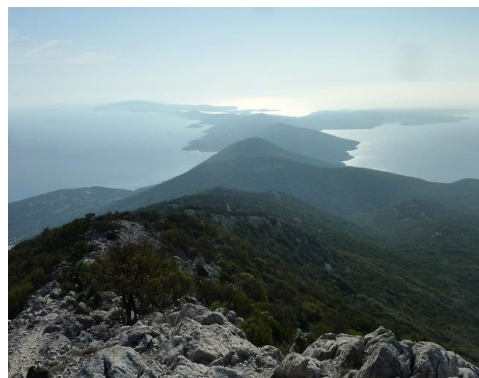
Vidik s vrha obuhvaća cijeli istočni i južni obzor. Osim Cresa, dobro se vide Velebit i planina Osorščica na Lošinju. Slijedi odlazak busom do smještaja u Velom Lošinju. Smještaj po sobama. Večera. Noćenje.

2. dan - NEDJELJA 29.05.2022. – otok LOŠINJ – OSORŠČICA

Nakon doručka, vozimo se do Nerezina odakle obavljamo pješačku turu po *planinarskoj ophodnici Osorščica* : Nerezine – vrh Sv. Mikula (557m) – **vrh Televrin (588m)** – pl. kuća Sv. Gaudent (veća pauza za ručak za koji se treba predbilježiti) – Osor. Trajanje hodnje oko 6 sati. Spuštanje u Osor i razgled mjesta gdje se rodio Frane Petrić, filozof. Povratak u V. Lošinj na smještaj. Večera. Poslije večere odlazak do rive u luci i druženje. Noćenje.

3. dan - PONEĐJELJAK 30.05.2022. – otok LOŠINJ – Veli Lošinj - vrh Sveti Ivan (251m) - Mali Lošinj

Nakon doručka, pakiranje svih stvari i njihov ukrcaj u bus. Odlazak na pješačku turu sjeverno-istočnim uvalama otoka počevši od crkve sv. Antuna u luci - uvala Rovenska - Rt Arat - uvala Javorna - uvala Kriška. U uvali Kriška predviđen odmor i kupanje. Slijedi uspon na greben do vrha Sveti Ivan (251m). Silazak u Mali Lošinj preko Umpiljaka i vidikovca *Providenca*. Opcijski posjet Muzeju Apoksiomena u M. Lošinju, kojeg ne treba propustiti. Slobodno vrijeme do polaska busa. Iz M.Lošinja odlazimo busom do trajektne luke Merag na Cresu najkasnije u 17,30. Trajekt iz luke Merag isplovljava za Krk u 19 sati. Slijedi vožnja do Zagreba s očekivanim dolaskom do 22 sata.

Apsyrtides - Cresko-lošinjsko otočje

Na sjevernom dijelu otoka Lošinja pruža se više od 10 km dugačak greben **Osorščice**. To je tipična krška planina vapnenačke građe sa svim obilježjima tipičnim za priobalne i otočne planine. U planinarskomje smislu - zbog ljepote vidika, pristupačnosti te planinarskog doma na svojem hrptu **Osorščica** je jedna od najatraktivnijih planina hrvatskih otoka. Cresko-lošinjsko otočje zvalo se u antičko doba zajedničkim imenom *Apsyrtides*.

Predviđeno trajanje hodnje : 1. dan - Cres 4,5 sata ; 2.dan - planina Osorščica 6-7 sati ; 3.dan - otok Lošinj 4-5 sati

Zahtjevnost tura : 1. i 3. dan K1/T1 ; 2. dan K2/T1 ; lagane i nezahtjevne do umjereno zahtjevne ture

Oprema: standardna planinarska: manji jednodnevni ruksak, zaštita od sunca, vjetra i kiše - u skladu s vremenskom prognozom, čvrste planinarske cipele, rezervna odjeća, hodački štاپови (obavezno), baterijska svjetiljka, prva pomoć; 2 litre tekućine na turi ; stvari za smještaj spakirati u putnu torbu ili manji mekani kofer; ponijeti/obuti tenisice za bus i papuče/kroksice za sobu

Obavezni dokumenti : osobna, zdravstvena i planinarska iskaznica ; ponijeti planinarski dnevnik i ABECEDU hrv. vrhova

Smještaj - informacija : Objekt u Velom Lošinju. Smještaj na bazi polupansiona u dvo- i tro- krevetnim sobama. Svaka soba ima svoj sanitarni čvor /TWC. Uključen je i bogati buffet doručak , obilna večera, wi-fi, parking. Plaćanje davatelju usluge

Prehrana-informacija : na terenu iz ruksaka ; večera i doručak u okviru polupansiona u smještajnom objektu ; ručak drugi dan u nedjelju u pl.domu na Osorščici (grah s kobasicom ili bez - prema prethodnoj prijavi); u ponedjeljak ugostiteljski objekti u M. Lošinju

Prijevoz : iznajmljeni bus / **Prijava za izlet** : s uplatom udjela u trošku prijevoza prima se u terminu predavanja

Prijave i informacije : kod voditelja pl. škole - ili administratora pl. škole Marijana Ruškača (mob. 098 928 5443)

Organizator: HPD "Zagreb- Matica" ; **voditelj planinarske škole Bruno Šibl, mob. 091 410 55 33 / WhatsApp**

Izlet vode : Dalibor Drlje (mob. 095 383 6899) i Bruno Šibl, sa raspoloživim vodičima HPD Zagreb-Matica na terenu

Napomena: Odazivom na izlet svaki pojedinac potvrđuje da ispunjava zdravstvene i psihofizičke uvjete za sigurno sudjelovanje na istom, da će se pridržavati naputaka i epidemioloških preporuka HZJZ dostupnih na poveznici <https://www.hzjz.hr/>, da će se u skladu s planinarskom etikom pridržavati odluka i uputa vodiča. Vodič ima pravo izmjene programa izleta obzirom na objektivne okolnosti na terenu.

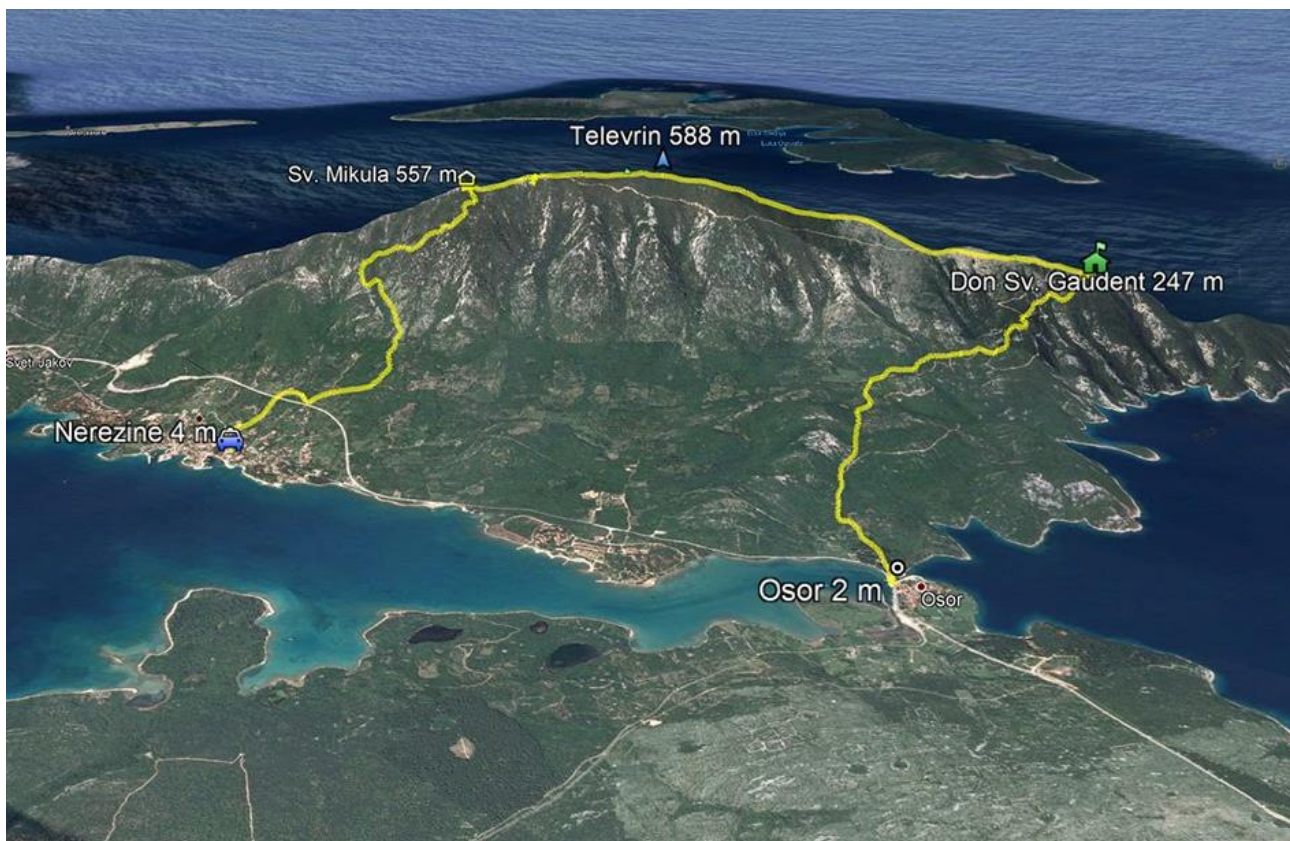
Planina Osorščica na otoku Lošinju

Na sjevernom dijelu otoka Lošinja pruža se više od 10 km dugačak greben Osorščice. To je tipična krška planina vapnenačke građe sa svim obilježjima tipičnim za priobalne i otočne planine. U planinarskom je smislu - zbog ljepote vidika, pristupačnosti te planinarskog doma na svojem hrptu - Osorščica jedna od najatraktivnijih, ako ne i najatraktivnija planina hrvatskih otoka. Ime je dobila po gradiću Osoru, koji je najpogodnije ishodište za uspon do planinarskog doma Sv. Gaudent. Zanimljivo je, međutim, da se Osor ne nalazi na otoku Lošinju, nego na susjednom Cresu. Ime je nastalo u doba dok još Osor nije bio od Lošinja odijeljen današnjim morskim tjesnacem Kavudom, probijenim da bi se omogućio prolaz brodovima. Osorščica je prva planina jadranskog otočja koja je privukla pozornost turista. U Malom je Lošinju 1886. osnovano turističko društvo, a njegovi su članovi već iduće godine povelili na vrh austrijskog prijestolonasljednika Rudolfa Habsburga, a poslije potaknuli gradnju planinarske staze iz Nerezina na vrh Sv. Mikule. Ta se staza i danas koristi kao najkraći prilazni put na Sv. Mikulu. Osorščica je zahvalna za izlete tijekom cijele godine. Osim na Osorščici, po cijelom otoku uređen je niz pješačkih staza koje upotpunjuju turističku i planinarsku ponudu. [LINK http://www.veli-losinj-croatia.com/index-hr.html](http://www.veli-losinj-croatia.com/index-hr.html)

SV. MIKULA (558 m) je kamena zaravan s koje se pruža širok vidik na more i na južni dio Lošinja, pa je bez sumnje najljepši vrh Lošinja. Na vrhu se nalazi zavjetna kapela pomoraca i putnika Sv. Nikole (u lokalnom govoru Sv. Mikule), sagrađena u 14 stoljeću, građena od tesana kamena. U njoj je planinarska upisna knjiga, a sama kapela može poslužiti kao zaklon od kiše i sunca jer je stalno otvorena.

Jama Sv. Gaudenta nalazi se nakon 20 minuta hoda na stazi, 5 min od nje.

Sv. Gaudencije rođen je u selu Tržič nedaleko od Osora. U 11. stoljeću postao je osorskim biskupom. Kako je bio u nemilosti s plemstvom zbog svojih prodika u kojima je govorio o njihovoj nemoralnosti, biva prognan iz grada. Za vrijeme pustinjačkog života u spilji na Osorščici, kojem legenda pripisuje da je "prokleo zmije otrovnice" i otada ih na otoku Cresu i Lošinju više nema! (Umro je u Anconi, a kosti su mu u 13. stoljeću prenesene u Osor, gdje se sada nalaze u sarkofagu u katedrali). Stoljećima, otočani, pomorci i putnici uzimali su kamenčiće iz jame i nosili ih u daleki svijet kao amulet protiv ugriza otrovnica. Svima onima koji ulaze u jamu nije na odmet spremiti kamenčić u džep, te da mu služi kao amulet protiv zmija otrovnica.

TELEVRINA (589 m) je najviši vrh otoka Lošinja. Vidik je orijentiran na pučinsku stranu i nije toliko impresivan kao onaj sa Sv. Mikule. Njegovo je neobično ime, prema mišljenju P. Skoka, romanski pridjev izveden od latinske riječi terebra (svrdao) i bio bi jedini ostatak jezika starih Romana iz srednjovjekovnog Osora. Na vrhu je kameni geodetski stup s oznakom vrha te metalni žig.

PLANINARSKI DOM SV. GAUDENT (274 m) nalazi se grebenu Mazova gora u području iznad Ridifuntane. To je nekadašnja talijanska vojna karaula koju je u planinarski dom preuredio HPD Osorščica iz Malog Lošinja. Nazvana je po srednjovjekovnom osorskom biskupu i svecu koji je umro 1050. godine. Prema legendi, živio je kao pustinjač u špilji ispod Televrine. Od doma se pruža širok vidik na tri strane, a zahvaljujući udaljenosti od naselja i svjetala, koristi se i za noćno promatranje zvjezdanog neba.

Pl. dom opskrbljen: pićem, jelom po dogovoru Upravlja: PK Osorščica, Mali Lošinj

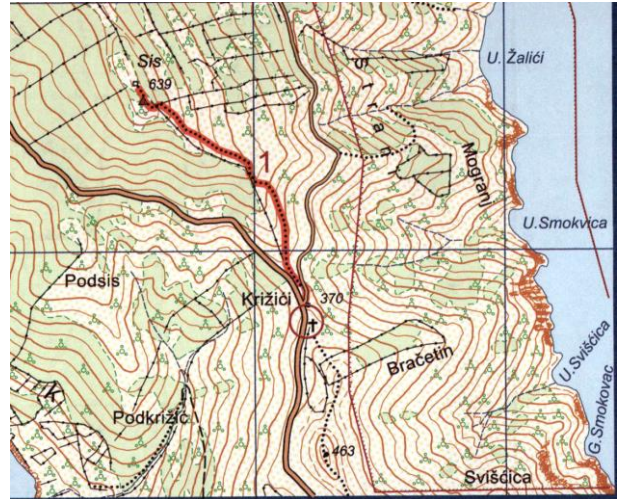
CRES - Najveći jadranski otok

Otok Cres nalazi se na sjevernom dijelu Kvarnerskog zaljeva i pruža se upravcu sjever-jug. Površinom je najveći (405,705 km²) otok na Jadranu. Dug je 68 km, u najširem dijelu širok je 12 km, a dužina obalne crte iznosi 268,205 km. Na otoku živi 3238 stanovnika. U povijesti bio je povezan otokom Lošinjem tankom prevlakom, a kasnije je prokopan kanal kojim su otoci odvojeni. Cres je brdovit otok, a s vrhova Gorica (648 m) i Sis (638 m) pruža se jedinstven pogled na cijeli Kvarnerski zaljev. Obala otoka jest razvedena i obiluje mnogim uvalama i šljunkovitim plažama na svojem zapadnom i južnom dijelu, dok su sjeverni i istočni dio ovjenčani strmim i surovim stijenama.

Jedan od najvažnijih prirodnih fenomena otoka svakako jest **Vransko jezero** koje predstavlja prirodni rezervoar pitke vode površine 5,75 km². Vransko jezero najveća je kriptodepresija u Hrvatskoj, tj. njegova je površina iznad razine mora, a dno (74 m dubine) se nalazi ispod morske razine. Prozirnost vode kreće se od 10 do 24 metara, čime je Vransko jezero među najprozirnijim slatkim vodama u Hrvatskoj.

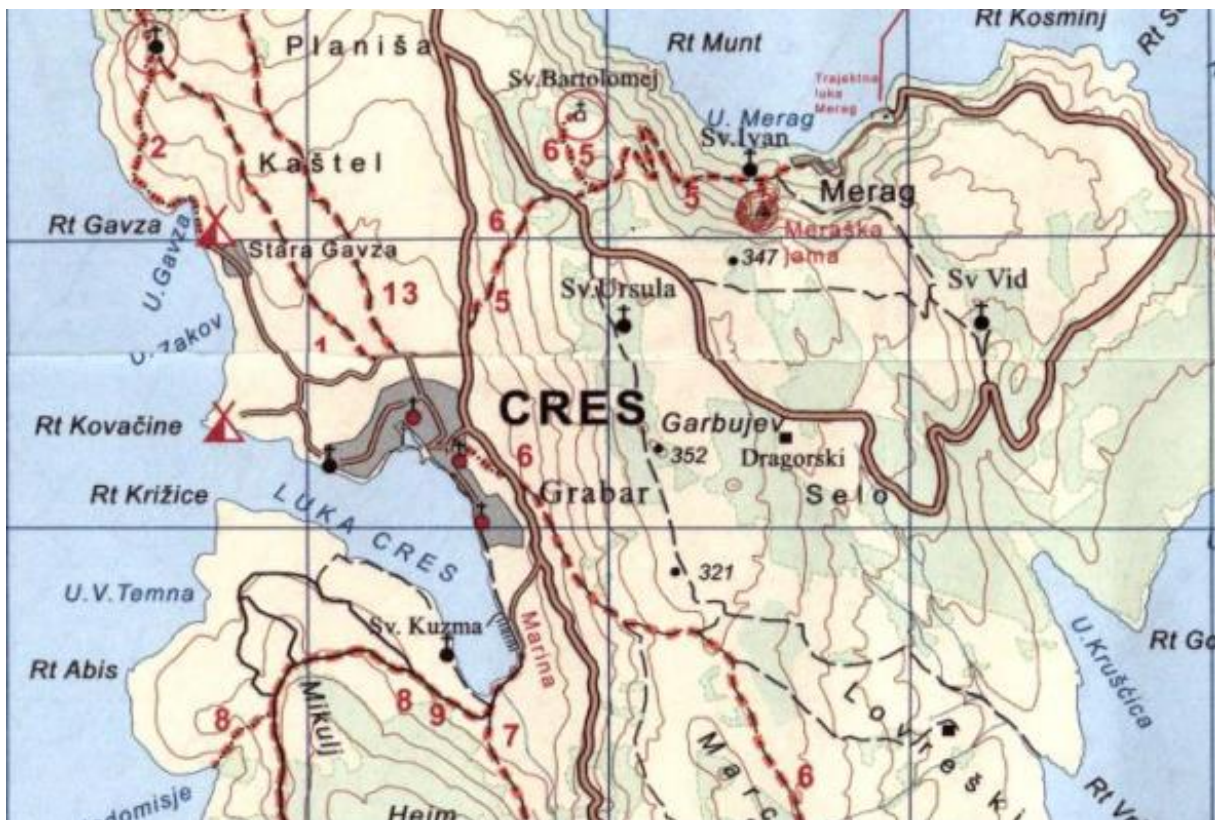
Put br. 210: Križić – Sis Vrijeme hoda: 45 min, duljina: 1 km

Planinarska staza za uspon na vrh Sis počinje na izraženom cestovnom prijevoju zvanom Križić, gdje je otok Cres najuži, širok samo dva kilometra. Markacije vode najprije uz betonski zid izgrađen radi obrane od velikih udara vjetrova te se strmo uspinju korak po korak uza suhozid, stoljetni podsjetnik na čovjekovu prisutnost. Za 45 minuta stiže se na **vrh Sis (639 m)**. Tu se također nalazila prapovijesna gradina. Sis je drugi po visini vrh otoka Cresa. Vidik s vrha obuhvaća cijeli istočni i južni obzor. Osim Cresa, dobro se vide Velebit i Osoršćica na Lošinju.

Meraška jama – prirodni fenomen otoka Cresa

Meraška jama, koju opažamo kao neobičnu geomorfološku strukturu usječenu u padine s desne strane trajektnog pristaništa i naselja Merag, jedan je od rijetkih ali vrlo dojmljivih primjera urušne ponikve na otoku Cresu. Vjerojatno je nastala u davnini urušavanjem stropa velike podzemne šupljine. Njezine bočne strane strme su i stjenovite, a u dnu ponikve nakupilo se mnogo kamenog kršja i većih kamenih blokova koje svjedoči o nekadašnjim velikim lomovima i masivnim urušavanjima stijena.

ZADACI uz 8. izlet 45. planinarske škole na Cres i Lošinj

1. Kopiju zemljovida uложи u plastičnu foliju (radi zaštite) i tijekom hodnje uoči iste karakteristične detalje u prirodi i na karti (npr. križanje pl. puta i ceste; križanje pl. puteva; pl. kuća, kapelica, vrh, vidikovac i sl.)
2. Svakih pola sata odredi na karti svoju lokaciju / poziciju na terenu, također i u određenim „točkama od interesa“.
3. Za vrijeme izleta „snimiti“ vrijeme hodnje između slijedećih točaka puta :
na Cresu : 1) Pristanište Merag - crkvice sv. Ivana – vrh Sveti Bartolomej - asf. cesta za trajektnu luku Merag - Cres autobusno stajalište 2) prijevoj Križići - vrh Sis - prijevoj Križići
na Osorščici : ulaz na pl. stazu – odmorište Počivalica – vrh Sv. Mikula sa crkvicom – vrh Televrin – križanje 5 puteva (i za Osor) – pl. dom Sv. Gaudent - pomični most u Osor
na Lošinju : V. Lošinj crkva sv. Antuna - uvala Krivna - vrh i crkva Sv. Ivan - vidikovac Providenca - Mali Lošinj
4. Na kopiji zemljovida tog dijela otoka – prije i nakon izleta - ucrtaj trasu izleta (podebljaj put crvenim flomasterom; pojedine točke na putu – žutim signirom)
5. Odredi vrijeme pristupa sa sedla Križić na vrh Sis i vrijeme silaska od vrha do ceste (busa)
6. Ravnalom i kutomjerom odredi na kopiji karte Cresa („rad na karti“) :
  - 1) azimut (pravca) sa vrha sv. Bartolomej (314m) na trajekt u Meraškoj luci (također izmjeri kompasom uživo)
  - 2) azimut sa prijevoja Križići na vrh Sis (izmjeri također kompasom uživo)
  - 3) Gledano sa vrha Sv. Bartolomej, odredi azimut na crkvu Sv. Ursule, kao i zračnu udaljenost u metrima. (1km u prirodi = stranici kvadrata na karti (mm) – očitaj ravnalom)

Azimut je kut u motrištu - između pravca sjevera sa pravcem prema određenom objektu, vrhu, orijentiru - a očitava se u smjeru kazaljke na satu od 0 do 360°. Npr. azimut JI je 135°.

7. Odredi udaljenost od crkve Sv. Nikola (Mikula) na grebenu Osorščice do planinarske kuće na Osorščici - po trasi pl. puta. Prvo izmjeri udaljenost po putu u mm na karti i onda pretvori u metre koristeći grafičko mjerilo tj. raster na karti – stranice kvadrata (mm) su u prirodi 1000m x 1000 m.
- 7.1. Odredi smjer kretanja (azimut) sa vrha Sv. Mikula prema planinarskoj kući na sjevernom dijelu Osorščice.
8. Sa motrišta na Osorščici vidi se vrh Televrin (588m) pod azimutom 159° i vrh tornja crkve Sv. Gaudencije u Osoru pod azimutom od 95°. Kolika je visina stojne točke na kojoj se nalazi promatrač i na kojoj lokaciji se nalazi ? *Naputak : nađi presjecište ta dva pravca*
9. U svoj planinarski dnevnik udari žigove kontrolnih točaka, opiši osnovne detalje izleta i svoje dojmove, te upiši svoj „vremenar“ izleta. Planinarski dnevnik ponijeti na ispit. U dnevnik Abeceda hrv. vrhova udari pečate vrhova. Ponesi jastučić za žigove.
10. Ponesi „orijentacijski kompas“ na pločici radi vježbanja orijentacije na terenu „uživo“ i imaj ga pri ruci. Najbolje je rad u paru. Povremeno naciljajte neki orijentir i očitajte kut azimut. Na karti odredi svoje motrište usporedbom karakteristika terena i očitanjem GPS visinomjera na mobitel aplikaciji, te upotrebom izohipsi.

Napomena : Zadaci iz planinarske orijentacije su obavezni na završnom ispitu.

Literatura :

- 1.) Turističko-planinarski zemljovid : Otok Lošinj 1:25000, izdanje HGSS 2014.
- 2.) Planinarska karta SMAND 21a : Otok Cres 1:25.000, izdanje 2016.
- 3.) Karta Otok Cres 1: 30000. Izdavač GeoPRO, Rijeka 2018
- 4.) Orijentacijski priručnik, Fliss Mladen, izdanje ZGM